

Temyiz İsteminde Bulunan (Davacılar) : 1- Ay-Pet Oto Bakım ve Pet. San. ve Tic. Ltd. Şti.
2- Hüseyin Ahmet Aykaner
3- Atilla Aykaner
Vekilleri : Av. Bülent Yarol
Nadir Nadi Cad. Tibaş İş hanı No:19 K:3 D:301
Konak/İZMİR

Karşı Taraf (Davalı) : Rekabet Kurumu
Bilkent Plaza B-3 Blok - Bilkent/ANKARA
Vekili : Av. Nuran İnan - aynı adreste -

İstem Özet : Danıştay Onüçüncü Dairesinin 15/01/2007 günlü, E:2006/1287, K:2007/145 sayılı kararının temyizden incelenerek bozulması davacılar tarafından istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Danıştay Onüçüncü Dairesince verilen kararın usul ve hukuka uygun bulunduğu ve temyiz dilekçesinde öne sürülen nedenlerin, kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte olmadığı belirtilerek temyiz isteminin reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi : Bülent Küfüdür

Düşüncesi : Temyiz isteminin reddi ile Daire kararının onanması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca dosyanın tekemmül ettiği anlaşıldığından yürütmenin durdurulması istemi görüşülmeyerek dosya incelendi, gereği görüldü:

Dava; davacı şirket ile Shell arasında imzalanmış olan bayilik sözleşmesinin, rekabet hukukuna uygunlaştırılmasında ortaya çıkan anlaşmazlığa ilişkin olarak yapılan şikâyetin reddine ilişkin 26/01/2006 günlü, 06-04/56-14 sayılı Rekabet Kurulu kararının iptali istemiyle açılmıştır.

Danıştay Onüçüncü Dairesinin 15/01/2007 günlü, E:2006/1287, K:2007/145 sayılı kararıyla; SHELL ve davacı şirketin esas itibarıyla 1992 yılında sağlayıcı-bayi ilişkisine girdikleri, bu ilişki içinde davacının, bayiliğin söz konusu olduğu ve mülkiyet sahibi oldukları istasyona ilişkin SHELL ile 20 yıl süreli kira sözleşmesi yaptığı, bunun karşılığında istasyonun işletilmesine ilişkin de 1 yıl süreli olan ancak tarafların feshi ihbarda bulunmaması halinde otomatik olarak uzayan sözleşme yaptıkları, esas itibarıyla davacıların iddialarının, sağlayıcı ve bayisi arasındaki ilişkiyi 2002/2 sayılı Tebliğin dışına çıkararak, başka bir ifadeyle Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlâl oluşturan bir durum teşkil etmediği, nitekim şikâyet dilekçesinde yoğunlaşılacak noktanın da süreye ilişkin olduğunun görüldüğü, 07/01/2003 tarihinde yenilenmiş olan sözleşmenin süreye ilişkin 30. maddesinin "İşbu İşletme Sözleşmesi 07/01/2003 tarihinde 1 (bir) nüsha olarak tanzim edilmiş olup, süresi 5 (beş) yıldır. Ancak taraflardan herhangi biri sözleşmenin sona ermesinden bir ay evvel feshi ihbarda bulunmadığı takdirde, işbu sözleşme her seferinde aynı kayıt ve şartlar ile birer sene için uzatılmış olur. Hitamından bir ay evvel fesih edilmeme suretiyle uzatılan anlaşma süresi her şart altında beş yılı aşamaz. İşbu anlaşma 07/01/2008 tarihinde kendiliğinden münfesihtir." şeklinde düzenlendiği, sözü edilen maddeye bakıldığında, otomatik uzamaya ilişkin ibarenin ardından sözleşmenin 07/01/2008'de

kendiliğinden münfesi olacağı belirtilmediği, başka bir ifadeyle, sözleşmenin yeni halinde sürenin 2002/2 sayılı Tebliğ'e uygun olarak oluşturulduğunun görüldüğü, davacı tarafından yapılan bir diğer itirazın ise, bu değişikliğin sadece işletme sözleşmesini kapsadığı, uygunluğun sağlanması için kira sözleşmesinin de aynı şekilde değişikliğe uğramasının gerektiği yönünde olduğu, ancak sözleşmenin yenilendikten sonraki halinde, sözleşmeyi 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamı dışına çıkaracak bir hükmün bulunmaması da dikkate alındığında, ortada önaraştırma yapılmasını yada soruşturma açılmasını gerektirecek bir hususun bulunmadığı, bu durumda, SHELL ve davacı şirket arasında akdedilmiş olan bayilik sözleşmesinin rekabet hukukuna uygunlaştırılmasında ortaya çıkan anlaşmazlığa ilişkin olarak davacı şirketin şikâyeti üzerine, şikâyete konu işletme sözleşmesinde sözleşme süresinin beş yıl olarak belirlenmesi nedeniyle, sözleşme süresinin 2002/2 sayılı Tebliğ'e uygun bulunduğunun anlaşılması, diğer yandan rekabet hukuku açısından sözleşme sürelerinin tespiti haricinde, işletme sözleşmesinin geçersizliği, edinilmiş hakların nasıl geri verileceği veya kira/intifa hakkı ya da ariyet sözleşmeleri gibi taraflar arasındaki diğer anlaşmaların ne ölçüde işletme sözleşmesinin esaslı bir parçası olduğu ve ne şekilde etkileneceğine ilişkin hususların özel hukuk hükümleri çerçevesinde değerlendirilmesinin gerekli bulunması karşısında, başvuru konusu ile ilgili olarak bir önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığı yolunda alınan dava konusu Rekabet Kurulu kararında Kanun'a aykırılık görülmediği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Davacılar, Danıştay Onüçüncü Dairesince verilen kararın hukuka aykırı olduğunu, beş yılı aşan kira sözleşmesinin bayilik sözleşmesine etkisi dikkate alınmadan ve bu iki sözleşmenin birbirleriyle ilgisi bulunmadığı, bağımsız oldukları kabul edilerek karar verildiğini ileri sürmekte ve kararın temyizden incelenerek bozulmasını istemektedirler.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesinde, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu kurula bağlanarak en çok rastlanılan rekabeti sınırlayıcı anlaşma örnekleri belirtilmiştir; Kanun'un "Muafiyet" başlıklı 5. maddesinde de, maddede sayılan koşulların tamamının gerçekleşmesi durumunda, teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve birlik kararlarının 4. madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verilebileceği, Kurul'un birinci fıkrada gösterilen şartların gerçekleşmesi halinde, belirli konulardaki anlaşma türlerine bir grup olarak muafiyet tanınmasını sağlayan ve bunların şartlarını gösteren tebliğler çıkarılabileceği hükmüne yer verilmiştir.

Kanun'un 4. madesi hükümlerinin uygulanmasından grup olarak muaf tutulmanın koşullarını belirlemek amacıyla çıkarılan ve 2003/3 sayılı Rekabet Kurulu Tebliği ile Değişik 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ile Tebliğin Açıklanmasına Dair Kılavuz'da; alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğünün belli istisnalar dışında mümkün olmadığı belirtilerek, alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü süresinin belirsiz olması halinde, ilgili sözleşmeye grup muafiyetinin uygulanmayacağı kurula bağlanmıştır.

Belirtilen mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesinden; alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğünün öngörülen istisnalar dışında süresinin beş yıldan fazla olması halinde, sözleşme belirsiz süreli sözleşme haline geleceğinden bu sözleşmenin grup muafiyetinden yararlanamayacağı, diğer bir anlatımla süresi beş yıldan fazla olan sözleşmelerin Yasa'nın 4. maddesine aykırı hale geleceği sonucuna ulaşılmaktadır.

Uygulamada akaryakıt sektöründe sağlayıcı/dağıtıcı ile bayi arasında yapılan işletme/bayilik sözleşmeleri beş yıldan az süreli olduğundan muafiyet uygulaması bakımından bir sorun yaratmamakta ise de; akaryakıt sektöründe işletme sözleşmelerinin yanı sıra taraflar (sağlayıcı/dağıtıcı ile bayi) arasında süresi 15-20 yıl arasında değişen kira sözleşmeleri ya da intifa hakkı sözleşmeleri ile ekipman sözleşmeleri yapılmaktadır.

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
Esas No : 2007/2507
Karar No : 2012/1190

İşletme sözleşmesi beş yıldan az süreli yapılırsa dahi, süresi beş yıldan fazla olan kira ya da intifa hakkı ile ekipman sözleşmelerinin işletme sözleşmesine olan etkisi nedeniyle işletme sözleşmesinin süresi de uzayacağından bu durumun mevcut sözleşmeler yönünden açıkça rekabet ihlali oluşturacağı tartışmasızdır.

Bu nedenle, Rekabet Kurulu'nun 02/10/2003 günlü, 03-64/770-356 "sayılı kararında da belirtildiği üzere, akaryakıt sektöründe yer alan dikey anlaşmaların rekabet, hukuku çerçevesinde sorunlu hale gelmesindeki en önemli unsur, uzun süreli anlaşmalar ve bu sürelerle ilişkin mülk sahibi bayiden alınan kira/intifa hakları oluşturmaktadır. Özellikle rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin tespiti ve bu tespitin sözleşmenin süresine bağlı olması, işletme ve kira sözleşmesinin arasındaki bağlantının ortaya konulmasını gerektirmektedir.

Öte yandan, davalı idarenin iddiasının aksine kira sözleşmesinin işletme sözleşmesine etkisinin ortaya konularak muafiyetten yararlanma süresinin beş yıla sınırlandırılması, özel hukuk hükümleri uyarınca taraflarca imzalanmış olan bir sözleşmeye müdahale edilmesi ve sözleşme süresinin kısaltılması anlamına gelmemektedir. Burada kira sözleşmesinin süresinin azaltılması söz konusu olmayıp, işletme sözleşmesi ile bağlantısı nedeniyle belli bir süreyle rekabet etmeme şeklindeki muafiyetten yararlanma süresinin belirlenmesi söz konusudur.

İncelenen olayda; SHELL ile davacı şirket arasında 07/01/2003 tarihinde yeniden düzenlenen işletme sözleşmesinin süresinin her şart altında beş yılı aşamayacağı ve bu anlaşmanın 07/01/2008 tarihinde kendiliğinden sona ereceği belirtilmiş olduğundan, bu işletme sözleşmesinin 2002/2 sayılı Tebliğ hükümlerine uygun olduğu hususu tartışmasızdır.

Bununla beraber, taraflar arasında 1992 yılında imzalanan 20 yıl süreli kira sözleşmesi bulunması ve bu kira sözleşmesine dayanılarak 1992 yılından bu yana sağlayıcı-bayi ilişkisinin devam ettirildiği dikkate alındığında, işletme sözleşmesinin süresi beş yıl olsa bile, kira sözleşmesinin işletme sözleşmesine olan etkisi nedeniyle, işletme sözleşmesinin de kira sözleşmesi ile birlikte 2012 yılı itibarıyla (20 yıllık kira sözleşmesinin sona erme tarihi) sona ereceği, bunun da taraflar arasında imzalanan işletme sözleşmesinin süresini belirsiz hale getirerek rekabetin ihlali sonucunu doğuracağı yolunda ciddi bulguya ulaşılmaktadır.

Öte yandan; söz konusu 20 yıl süreli kira sözleşmesinin 2002/2 sayılı Tebliğ hükümlerine uyarlanması sonucu grup muafiyetinden yararlanma süresinin 18/09/2010 tarihinde, 20 yıllık sözleşme süresinin ise 02/06/2012 tarihinde sona ermiş olması karşısında, söz konusu kira sözleşmesinin işletme sözleşmesine etkisinin ortaya konularak bu durumun rekabet ihlali doğurup doğurmadığına ilişkin davalı idarece yapılacak bir soruşturmanın bu aşamada hukuki bir etkisi bulunmayacağından; konu ile ilgili olarak soruşturma açılmamasına ilişkin dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı yolundaki temyize konu Daire kararı yukarıda belirtilen nedenle sonucu itibarıyla yerinde bulunmuştur.

Açıklanan nedenlerle, davacıların temyiz istemlerinin reddine, Danıştay Onüçüncü Dairesinin 15/01/2007 günlü, E:2006/1287, K:2007/145 sayılı kararının yukarıda belirtilen gerekçeyle ONANMASINA, kararın tebliğ tarihini izleyen 15 (onbeş) gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 19/09/2012 gününde oybirliği ile karar verildi.

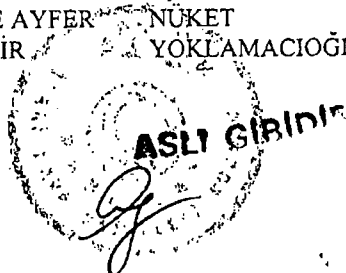
Danıştay
Başkanvekili
SİNAN
YÖRÜKOĞLU

Üye
HALİDE AYFER
ÖZDEMİR

Üye
NÜKET
YÖKLAMACIOĞLU

Üye
NAMİK KEMAL
ERGANİ

Üye
NALAN
TERZİ

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
Esas No : 2007/2507
Karar No : 2012/1190

Üye
KADİR
ÖZKAYA

Üye
ŞABAN
IŞIK

Üye
ALFİHSAN
ŞAHİN

Üye
HALİL
ÇIRAK

Üye
MUSTAFA
GÖKÇEK

Üye
HASAN
GÜZELER

Üye
MEHMET
ÇELİK

Üye
ORHAN
BOYRAZ

Üye
ABDÜLKADİR
ATALIK

Üye
YALÇIN
EKMEKÇİ

Üye
PROF. DR. ALİ DURSUN
ULUSOY

Üye
FATİH
CİHANGİR